

การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 6 ถึง 12 ปี

ที่พิมพ์ในประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2515 ถึงพ.ศ. 2519

นางสาวกฤษณา ผลชีวัน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2524

A Content Analysis of Books for Children, 6-12 Years Old,

Published in Thailand from B.E. 2515 to B.E. 2519

Miss Krissana Phalaiviv

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1981

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือสำหรับเด็กอายุ 6 ถึง 12 ปี
 ที่พิมพ์ในประเทศไทย ตั้งแต่พ.ศ. 2515 ถึง พ.ศ. 2519

โดย นางสาว กฤษณา พลชีวิน

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ พลายเวช
 รองศาสตราจารย์ ประคอง กรวรรณสุต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร บริหารนิเทศศาสตร์

..... *ประคอง กรวรรณสุต*
 (รองศาสตราจารย์ ร.ร. ประคอง กรวรรณสุต)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *ประคอง กรวรรณสุต* ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร. จ้อย นันทวิวัฒน์)

..... *ประคอง กรวรรณสุต* กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ พลายเวช)

..... *ประคอง กรวรรณสุต* กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ประคอง กรวรรณสุต)

..... *ประคอง กรวรรณสุต* กรรมการ
 (นาง สิริจันทร์ ช่างโกลี)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสำหรับเด็กอายุ 6 ถึง 12 ปี ที่พิมพ์
ในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2515 ถึง พ.ศ. 2519

ชื่อ นิสิต นางสาว กฤษณา ผลสุวิณ

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ พลายเวช
รองศาสตราจารย์ ประทอง กระจวนสุต

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

ปีการศึกษา 2523

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจและวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบของหนังสือสำหรับเด็ก
อายุ 6 ถึง 12 ปี ที่พิมพ์ในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2515 ถึง พ.ศ. 2519 จำนวน
174 เล่ม โดยนำมาเปรียบเทียบเกี่ยวกับเกณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษามีดังนี้ 1. รวบรวมคุณลักษณะของหนังสือสำหรับเด็กและ
แนวความคิดรวบยอดในการพัฒนาเยาวชนของไทยจากหนังสือ วารสาร และเอกสารต่าง ๆ
มาสร้างเป็นเกณฑ์เพื่อประเมินคุณภาพและวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสำหรับเด็ก 2. นำเกณฑ์
ดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญหนังสือสำหรับเด็ก 40 ท่านพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขให้เป็นเกณฑ์
สำหรับหนังสือเด็กในการวิจัยครั้งนี้ 3. เปรียบบรรณคดีต้นของหนังสือสำหรับเด็กที่เป็นตัวอย่าง
ประชากรทั้ง 174 เล่ม 4. ประเมินคุณภาพและวิเคราะห์เนื้อหาของตัวอย่างประชากรโดย
เปรียบเทียบคะแนนคุณภาพและความถี่ของเนื้อหาเกี่ยวกับเกณฑ์ที่ได้จัดทำขึ้น 5. เสนอผลการวิจัย
เป็นค่าเฉลี่ยและร้อยละ เพื่อแสดงคุณลักษณะของหนังสือแต่ละเล่ม

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าหนังสือสำหรับเด็กส่วนใหญ่มีคุณภาพในการจัดทำภาพประกอบ
การใช้ภาษา และเนื้อหาอยู่ในระดับดี ลักษณะรูปแบบอยู่ในระดับใช้ได้ หนังสือส่วนใหญ่มี
เนื้อหาที่จะเสริมสร้างพัฒนาการด้านสังคมและจิตใจ เกี่ยวกับความรักในครอบครัว ความกล้า
หาญ ความอดทน และมีเนื้อหาที่จะเสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญา ในด้านความมีเหตุมีผลปัญหาไว

และจินตนาการ หนังสือจำนวนน้อยมีเนื้อหาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต ความเคารพในสิทธิของผู้อื่น ความประหยัด ความตรงต่อเวลา ความมีระเบียบวินัย การมีสุขนิสัยที่ดี การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความรู้ทางศิลปะ

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักพิมพ์ควรสนับสนุนให้นักเขียนสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่า มีการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กที่มีรูปแบบแปลกตา และขยายตลาดหนังสือสำหรับเด็กโดยรวมมือกับตัวแทนจำหน่ายหนังสือ
2. นักเขียนหนังสือสำหรับเด็กจะได้เพิ่มเนื้อหาที่แฝงคุณค่าทางสังคมอย่างแนบเนียนไว้ในงานเขียนของตน โดยเฉพาะเนื้อหาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต ความเคารพในสิทธิของผู้อื่น ความประหยัด ความตรงต่อเวลา ความมีระเบียบวินัย การมีสุขนิสัยที่ดี การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความรู้ทางศิลปะ
3. นักเขียนหนังสือสำหรับเด็กควรแต่งหรือแปล เรื่องประเภทนวนิยายสมจริงที่เหมาะสมกับสังคมไทยเพื่อช่วยเสริมสร้างคุณค่าทางสังคม
4. บรรณาธิการ ครู และผู้ปกครอง ควรสนับสนุนให้เด็กได้อ่านหนังสือมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อเสริมสร้างค่านิยมที่ดีให้แก่เด็ก
5. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการทดสอบทัศนคติของเด็กก่อนและหลังการอ่านหนังสือเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือกับผลของเนื้อหาหนังสือที่มีต่อเด็ก

Thesis Title A Content Analysis of Books for Children,
 6-12 Years Old, Published in Thailand
 from B.E. 2515 to B.E. 2519.

Name Miss Krissana Phalajivin

Thesis Advisors Assistant Professor Klomchit Plywej
 Associate Professor Prakong Kanasoot

Department Library Science

Academic Year 1980

ABSTRACT

The objective of this research is to survey and analyze contents and formats of 174 titles of books published in Thailand during the period of 1972 to 1976 for children ages six to twelve.

The procedures of this study were : 1. to study through books, periodicals and documents to collect various characteristics of high quality of children's literature and to learn of concepts on the development of Thai children in order to construct criteria for the evaluation and analysis of the sampled children's books; 2. to analyze and revise the criteria with the assistance of ten children's literature specialists, and to establish a standard for children's books; 3. to prepare 174 annotations of the children's books sampled; 4. to evaluate and analyzed the quality and contents of the publications by

comparing the score of their quality and content frequency to the standard devised for this purpose; 5. to present the results of this research through the use of statistical mean and percentage to show the quality of format and content for each book.

The results of this research showed that most of the children's books possessed good quality in illustration, the use of language and content. The book format is fair. Most of the content represented the promotion in social and mental development in family love, courage and patience. They also encouraged intellectual development through wittiness and imagination. There was a small number of the sampled of which the contents concerned honesty, respect of personal rights, economization, punctuality, self-discipline, health care, environmental conservation and knowledge in arts.

Recommendations:

1. Publishers should encourage writers to produce creative works, published books of interesting formats and expand children's book market by co-operating with book dealers.

2. Children's book writers should indiscretely add social value to their works especially on honesty, respect of personal rights, economization, punctuality, self-discipline, health care, environmental conservation and arts information.

3. Children's book writers should create or translate appropriate realistic fiction for Thai social in order to build up social value.

4. Librarians, teachers and parents should encourage children to read as much as possible in order to build up children's appropriate value.

5. There should be another research on testing the children's attitudes and concepts before and after their reading in order to study and compare the result of the content analysis found in this study with the influences which actually affect the children.

กิติกรรมประกาศ

การเริ่มเริ่มมหาวิทยาลัยขึ้นสำเร็จไต่ถวายความอนุเคราะห์ของบุคคล
หลายฝ่าย อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กลอนจิตต์ หลายเวช และ
รองศาสตราจารย์ ประกอง กรรณสูต ไต่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ อาจารย์
สิริเทวี ขวงโชติ อาจารย์ สมบูรณ์ สิงฆะพันธ์ รองศาสตราจารย์ วิบูลย์
ชัยปาณี รองศาสตราจารย์ ทรรศนैया กัดยานมิตร อาจารย์ กานต์มณี ศักดิ์เจริญ
นางสุนภา กำทอง นางอนุ สุวรรณาวินและนางสาว จินตนา ไบกาชฎี ไต่กรุณา
คราวสอบเกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัย และให้ขอเสนอแนะ ศาสตราจารย์ สุทธิฉัตร
อำพันวงศ์ นางทิศา ศักดิ์เป็นเพชร อาจารย์ มังกร เลี้ยวเพ็ญวงศ์ นางสาว
สุชาดา นรินทรานุกร ณ อยุธยาและนาง เมษราภรณ์ รื่นรมย์ ไต่กรุณาให้ความสะดวก
ในการรวบรวมและวิเคราะห์ทั้งสื่อ นางสาวกัญญา สวัสดิ์ศิริพร นางสาวสุภัคฉัตร
จันทร์ารักษ์ศรีและนางสาณิจ ชรรณปาโล ไต่อนุเคราะห์วิทยากรสำหรับพิมพ์วิทยานิพนธ์
นอกจากนี้ยังกับบริจาคและเงินร่วมจากทุกคนได้ให้การสนับสนุนและกำลังใจ
เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งต่อพระคุณและความกรุณาของท่านที่ไต่กล่าวมานี้มาแล้ว
เป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณและขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

กฤษณา ผลชีวิน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
รายการตารางประกอบ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	14
ขอบเขตของการวิจัย	15
ข้อตกลงเบื้องต้น	15
ความจำกัดของการวิจัย	15
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	16
วิธีดำเนินการวิจัย	16
2. ประวัติและวิวัฒนาการของหนังสือสำหรับเด็ก	18
ความหมายของหนังสือเด็ก	18
ประเภทของหนังสือเด็ก	19
ประโยชน์ของหนังสือสำหรับเด็ก	26
ลักษณะของหนังสือสำหรับเด็กที่ดี	30
ประวัติและวิวัฒนาการของหนังสือสำหรับเด็กของต่างประเทศ	31
ประวัติและวิวัฒนาการของหนังสือสำหรับเด็กในประเทศไทย	42

3. การวิเคราะห์ข้อมูล	52
ที่มาและเตรียมงาน	52
การสร้างเครื่องมือ	53
ตัวอย่างประชากร	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล	62
การวิเคราะห์ข้อมูล	63
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือสำหรับเด็ก	67
ตอนที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพของหนังสือสำหรับเด็ก	130
5. สรุปการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	160
บรรณานุกรม	171
ภาคผนวก	179
ประวัติผู้เขียน	269

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. กากาวมที่เจดีย์ของเนือฮาเขตเสริมสร้างพัฒนาการก้านสังกม และจิตใจในแต่ละหัวข้อ และร้อยละของจำนวนหนังสือที่มีเนือฮา แต่ละหัวข้อ	68
2. การร้อยละของจำนวนหนังสือที่มีเนือฮาเขตเสริมสร้างพัฒนาการ ก้านสังกมและจิตใจในแต่ละหัวข้อจำแนกตามปีที่พิมพ์	112
3. กากาวมที่เจดีย์ของเนือฮาเขตเสริมสร้างพัฒนาการก้านสติปัญญา ในแต่ละหัวข้อ และร้อยละของจำนวนหนังสือที่มีเนือฮาแต่ละหัวข้อ	116
4. การร้อยละของจำนวนหนังสือที่มีเนือฮาเขตเสริมสร้างพัฒนาการ ก้านสติปัญญาในแต่ละหัวข้อจำแนกตามปีที่พิมพ์	128
5. กระดาษปกของหนังสือสำหรับเด็ก	133
6. หนังสือสำหรับเด็กจำแนกตามร้อยละของคะแนนคุณภาพ	156
7. ระดับคุณภาพของส่วนประกอบด้านต่าง ๆ ของหนังสือสำหรับเด็ก	157